

18: Akidesini Bilmediğimizden Kurban Vekâleti

Tarık Ebu Abdullah

8 Ağu, 2017

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Selamun aleykum hocam kurban bayramında ticari olarak para kazanmak için itikadını bilmediğimiz insanların vekaletlerini alarak kurbanlarını kesmek caiz midir? Veya oy kullanıp, namaz kılan birinin vekaletle kurbanını kesmek caiz midir?

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullah. Hamd Allah'a mahsustur.

Her sene Kurban bayramı öncesi özellikle iki mesele Müslümanlar için büyük bir ehemmiyet kazanır. Birincisi müşrikle kurban ortaklığı olur mu ve ikincisi müşrikten kurban vekâleti alınır mı?

Birinci soruyu daha önce cevaplamıştım. Site'de müracaat edilebilir.

İkinci sorunun cevabına gelince şöyledir:

Şeriatta vekâlet caiz olan ve bilinen bir tasarruf konusunda bir kimsenin kendi yerine bir başkasını yetkili kılmasıdır. Vekâletin sahih olması için konusu vekâlete elverişli olması lazımdır. Mesela abdest, namaz, oruç ve benzeri ibadetler vekâlete elverişli değildir. Çünkü bunlar her mükellefin kendisi yerine getirmesi gerektiği bedensel ibadetlerdir. Bu tür ibadetlerde ilahi emre itaat bedenın uğraş göstermesiyle zâhir olur. Zekât gibi mâlî ibadetlerde ise imtihan malın azalmasında vaki olur. Bunun için bu tür ibadetlerde vekâlet caizdir. Çünkü kendisi veya niyabeten başkası malı çıkarmasıyla ilahi emre itaat tahakkuk eder.

Bizim konumuz olan kurban kesmek için vekâlet vermek ve almak ulemanın icmasıyla caizdir. Çünkü kurban kesmekte vekâletin cevazı sahih sünnetle sabittir.

İmam ibni Hibban (*rahimehullah*)'ın Cabir bin Abdullah (*radiyallahu anhum*)'dan tahric ettiği hadiste Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) haç ettiğinde yüz kurban hayvanı yanında götürmüştür. 63 tanesini kendi eliyle kesmiştir kalanları Ali (*radiyallahu anhu*)'ya kestirmiştir. Ve İmam el-Hâkim (*rahimehullah*)'ın Ebu Said el-Hudri (*radiyallahu anhu*)'dan tahric ettiği hadiste Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) Fatima (*radiyallahu anha*)'ya **“Kurbanının yanına git ve kesilişini izle”** demiştir. Bu hadislerde Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi vesellem*)'in kurbanda vekâleti ikrar ettiğine açık delil vardır.

Sonra soruda sorulan özel durumdaki vekâletin geçerliliđine gelince düzeltme

veya tenbih babından önce şunları söylemek isterim:

Bir kişinin itikadını bilmemek Ehli Sünnet'e göre insanlar hakkında hüküm vermek için bir ölçü değildir. İtikad kalbin kavlidir ve insanlara zâhir olmaz. Bilakis Ehli Sünnet'e göre hüküm zâhire göredir. Kim İslam'ı izhâr ederse hükmen Müslümandır ve kim şirk veya küfrü izhâr ederse hükmen müşrik veya kâfirdir.

Zil-Hicce ayında bayram gününde ve ona müteakip teşrik günlerinde şariat tarafından belirlenmiş şartlara münasip bir hayvanı bayram namazından sonra boğazlayarak kurban etmek muhakkak İslam dinine mahsus bir ibadettir. Dolayısıyla bu delaleti bozacak bir unsur kişiden malum değilse veya zâhir olmuyorsa kurban kesmesi o kişinin hükmen İslam'ına delalet eder.

Türkiye halkı cahiliye topluluğu olması ve içinde envai şirklerin yaygın olmaları bu durumu değiştirmez. Türkiye halkı mürekkep (karışık) bir topluluktur ve her fert izhâr ettiği hükmü alır. Sadece İslam'ı izhâr eden İslam hükmünü alır. Sadece şirk veya küfür veya İslam ile birlikte şirk veya küfür izhâr eden şirk veya küfür hükmünü alır.

Bununla beraber özellikle güncel konularda şirk veya küfür şüphelerin güçlü ve yaygın olduğundan ötürü İslam alametlerden birini izhar eden ama tanımadığı halktan birine İslam hükmüne vermekle beraber muamelede tevakkuf etmesi ihtiyaten uygun olur. Zahirin İslam hükmünü vermekle beraber muamelede tevakkuf etmekte bir çelişki olmadığı gibi imamlarımızın kötülediği ve bidat gördükleri tevakkuf da değildir. İmamlarımızın kötülediği ve bidat gördükleri tevakkuf İslam'ı izhâr eden bir kişiye İslam hükmünü vermekten tevakkuf etmektir. Ama güçlü bir şüpheyi istinaden ihtiyaten muameleden geri durmak imamlarımızın sünnetindendir.

Soruda gelen ikinci bir mesele Türkiye'de seçimlere katılmaktır. Âcizane kanaatime göre seçimlere katılan her kişi için oy vermesi zorunlu olarak İslam'ını bozacak bir sebep değildir. Bilakis küfür hükmüne engelleyen maniler var olabilir. Bunu daha evvel başka bir cevapta izah etmiştim. Dileyen oraya müracaat edebilir.

Bu kısa tembihten sonra soruya cevaben derim ki:

Zannediyorum bu soruyu sormanın sebebi ya kurban kesmekte vekâlet için din birliğini şart koşmandandır veya ama vekâleti kabul ederek İslam'ında şüphe duyduğun veya Müslüman görmediğin kişinin amelini ibadet olarak doğrulamış olmandandır. Ve bundan dolayı bir müşriki Müslüman yapmış olmandır. Veyahut meseleyi sadece öğrenmek istediğindendir.

Öncelikle şunu söylemek isterim: Şirkini veya küfrünü bilmediğin veya üzerinde şirk veya küfür emaresi bulunmayan tanımadığın bir kişi sana kurban kestirmek için geldiğinde zâhir olan Müslüman olmasıdır. Dolayısıyla kurbanını kesmek için vekâletini almakta asla bir beis yoktur.

Lakin tereddüdüne sebep olan soruların cevabına gelince:

Birincisi, ulemanın ekseri kurban vekâleti için din birliğini şart koşmamışlardır. Şart koştukları kurban hayvanı kesen kişinin kesime ehil olmasıdır. Burada ehliyetle kast edilen kestiği takdirde etinin müslümana helal olmasıdır. Cumhura göre bir Müslüman bir zimmiye kurban vekâleti verebilir. Çünkü Kitab Ehli'nin kestiği Müslümana helaldir. İmam Malik (*rahimehullah*)'a göre Kitab Ehli'nin vekâleti kurbanda caiz değildir. Çünkü kurban Allah celle ve ala yakınlaşmak için kesilir. Ve bunu bir kâfir eliyle yaptırmak buna münâfidir.

Bizim için burada önemli olan tanıdığın ve şirkini veya küfrünü bildiğin veya tanımadığın ama üzerinde şirk veya küfür emareleri bulunan bir kişinin de “kurbanını” kesmek için vekâletini alabilmendir. Çünkü vekâletin geçerliliği için vekâlet verenle vekâlet alanın dinleri bir olması şart değildir.

İkinci şüpheye gelince, tanıdığın ve şirkini veya küfrünü bildiğin veya tanımadığın ama üzerinde şirk veya küfür emareleri bulunan bir kişinin “kurbanını” kesmek için vekâletini aldığı takdirde onun İslam'ını ikrar etmiş olmazsın. Çünkü senin aldığı vekâlet kurban bedelini teslim almak, onunla bir hayvan kesip muhtaçlara ulaştırmaktan ibarettir. Onun ibadetini tashih veya tekzip etmekle bir alakası yoktur.

Bunun için Ebu'l-Fereç ibni Kudame el-Makdisi (*rahimehullah*) şöyle der: “Ahmed ve Süfyan'a göre kendi (adeten) ilahları için hayvan kesen bir Mecusi bir Müslümana boğazlaması için bir koyunu teslim etse ve Müslüman Allah'ın adını anarak onu boğazlasa ondan yemek caiz olur. Ve İsmail bin Said şöyle der: “Ben Ahmed'e kendi ilahlarına yakınlaşmak için kurban edilen ama Müslüman'ın kestiği hayvanları sordum. Bana “Bunda bir beis yoktur” dedi.” (Eş-Şerhu'l-Kebir 11/62)

“Bunda bir beis yoktur” derken kast ettiği bundan yemekte bir beis yoktur. Yoksa müşrikin kendi ilahına kurban kesmesinde bir beis yoktur kast edilmiyor.

Bizim için burada önemli olan İmam Ahmed ve İmam Süfyan es-Sevri (*rahimehullah*)'ın Müslüman bir kişinin Allah'tan başkası için kurban kesen birisinin hayvanını boğazladığı zaman doğrudan ve zorunlu olarak onun amelini doğrulamış manasına gelmeyeceğini görmeleridir. Yoksa buna cevaz

verip etinden yemesinde bir beis yoktur demezlerdi.

Ama kişi gelip “Ben şu hayvanı Allah’tan başka falanca için veya falanca adına kurban olarak kesmek istiyorum. Onu benim yerime keser misin?” dese Müslüman’a bu hayvanı kesmek caiz olmaz. Çünkü onun Allah’tan başkasına sarf ettiği bir ibadete iştirak etmiş olur.

Hulasa:

Yukarıdaki tembihlere de dikkat çekerek derim ki:

Tanımadığın ve üzerinde şirk veya küfür emaresi bulunmayan bir kişi kurban kesmek için sana vekâlet vermek isterse vekâleti kabul etmekte bir beis yoktur.

Tanıdığın ve şirkini veya küfrünü bildiğin veya tanımadığın ama üzerinde şirk veya küfür emaresi bulunan bir kişi kurban kesmek için sana vekâlet vermek isterse vekâleti kabul etmekte bir beis yoktur. Ancak açık Allah’tan başkasına kurban edeceğini ifade ediyorsa veya başka karinelerle malum olursu ona niyabeten kesmen caiz olmaz.

Lakin kurban bayramında kesilen kurbanlar şirk ehlinin de Allah için kestikleri kurbanlardır. Bu özellikle Türkiye için de geçerlidir çünkü Türkiye halkı ibadette Hanefi mezhebini taklid eder. Ve Hanefi mezhebinde kurban bayramında kurban kesmek kadire vaciptir. Dolayısıyla kurban bayramında kurban kesenler zaten Allah emretti diye kesiyorlar. Allah-u Âlem.